

Notat om den kommunale ud- ligningsordning og opgørelse af visse socioøkonomiske kriterier

1. INDLEDNING OG KONKLUSION

Økonomi- og Indenrigsministeriet har anmodet om min vurdering af, hvorvidt ministeriet er erstatningsansvarlig eller på andet grundlag har pligt til at betale kompensation som følge af den omstændighed, at Danmarks Statistiks opgørelse af grundlaget for to af de socioøkonomiske kriterier i udligningsordningen er blevet korrigeret på grund af nye oplysninger.

Det er min konklusion, at Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke har begået fejl og allerede af den grund ikke er erstatningsansvarlig for, at to af de socioøkonomiske kriterier, der er blevet anvendt i de kommunale udligningsordninger, muligvis ikke har afspejlet kommunernes faktiske udgiftsbehov.

2. SAGENS OPLYSNINGER

Lemvig Kommune rettede den 27. oktober 2014 henvendelse til Finansieringsudvalget efter et administrativt møde med Ringkøbing-Skjern, Struer, Holstebro, Vesthimmerland, Mariagerfjord, Brønderslev og Skive Kommune vedrørende det kommunale tilskuds- og udligningssystem. Kommunerne havde af et konsulentfirma fået udarbejdet en rapport om det kommunale tilskuds- og udligningssystem med undertitlen ”En foranalyse af homogenitet, systemfejl og paradokser”.

Rapporten pegede især på to forhold ved systemet, der medførte en overkompensation af visse kommuner begrundet i opgørelsen af datagrundlaget vedrørende befolkningens uddannelsesniveau. Lemvig Kommune skrev bl.a. følgende om spørgsmålet vedrørende ”utilstet udligning ved personer uden erhvervsuddannelse”:

”Her er der problemer med to kriterier omhandlende befolkningens uddannelsesniveau. De to kriterier er hhv. ”Antal 25-49 årige uden erhvervsuddannelse” og ”Antallet af børn i familier med lav uddannelse”. Problemet med disse kriterier ligger i den anvendte definition af personer uden erhvervsuddannelse. Definitio-

.....

nen inkluderer gruppen "Uoplyste" fra Danmarks Statistik Uddannelsesregistre, hvilket er grundlag for to sammenhængende kritikpunkter. Dels, at ingen andre socioøkonomiske kriterier forholder til de "Uoplyste" personer, om end dette antal ligeledes opgøres for mange andre relevante grupper. Dels, at der ikke her registreres nyankomne indvandedes uddannelsesniveau siden 2006, hvorfor alle indvandre ankommet efter 2006 pr. definition indføres i kategorien for personer med "uoplyst uddannelse".

Disse forhold har tilsammen den utilsigtede effekt, at visse kommuner således kompenseres for en social belastning, der i realiteten ikke eksisterer. Alle som har indvandret til landet f.eks. for at arbejde, påbegynde en uddannelse mv. indskrives automatisk i gruppen af borgere med "uoplyst uddannelsesniveau", hvorved de indgår som "socialt belastede borgere" i deres respektive betalingskommune."

I henvendelsen opfordredes Finansieringsudvalget til at lade de i rapporten fremførte problemstillinger inddrage i Finansieringsudvalgets arbejde med tilpasninger af tilskuds- og udligningssystemet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kvitterede den 20. januar 2015 for modtagelse af henvendelsen fra kommunerne. Ministeriet gjorde opmærksom på, at der løbende sker en gennemgang af udligningssystemet, hvor systemet analyseres og vurderes, og henviste til den seneste gennemgang i betænkning nr. 1533. Af betænkningen fremgår det, at bl.a. de socioøkonomiske kriterier fastsættes af Danmarks Statistik, og at de uddannelsesmæssige oplysninger bliver fastlagt på grundlag af Uddannelsesregistret, som indeholder oplysninger om alle uddannelser foretaget i Danmark.

På tidspunktet for ministeriets svar var forhandlingerne om en refusionsomlægning endnu uafsluttede. Det blev oplyst, at der ved gennemførslen af refusionsomlægningen ville blive foretaget tilpasninger af udligningssystemet, og at Finansieringsudvalget ville udføre et arbejde med henblik på at foretage tilpasninger af utilsigtede byrdefordelingsmæssige virkninger ved det nuværende system med virkning fra 2018.

I "Kommissorium for Finansieringsudvalgets arbejde med tilpasning af det kommunale tilskuds- og udligningssystem som følge af refusionsomlægningen" af den 2. februar 2015 blev Finansieringsudvalget nedsat til at iværksætte et analysearbejde med henblik på tilpasning af udligningssystemet med virkning fra 2018.

I foråret 2016 indgik Danmarks Statistik ekstraordinært en aftale med Rockwoolfonden om gennemførelse af en meget ressourcekrævende undersøgelse af indvanderens medbragte uddannelse. I juni 2017 offentliggjorde Rockwoolfonden en analyserapport på baggrund af de indsamlede data. Den 6. september 2017 blev resultaterne af dataindsamlingen offentlig-

.....

gjort i form af en ajourføring af registret over befolkningens højest fuldførte uddannelser. Undersøgelsen og dens resultater kan findes på <https://www.rockwoolfonden.dk/artikler/ny-stor-dataindsamling-om-indvandreres-medbragte-uddannelse/>

Ministeren har i svar på spørgsmål nr. S 75 af 27. oktober 2017 redegjort for opgørelsen af kriteriet ”antal 25-49-årige uden erhvervsuddannelse”, der baseres på Danmarks Statistiks register for befolkningens højest fuldførte uddannelser. Ministeriet anvender ved de årlige tilskudsordninger den statistik, som er offentliggjort pr. 1. juli i året før tilskudsåret. Ministeren oplyste, at Finansieringsudvalget arbejder på forslag til ændring af det kommunale udligningssystem fra tilskudsåret 2019. Problemstillingen med datagrundlaget vedrørende befolkningens uddannelsesniveau indgår i arbejdet.

Ministeren har endvidere i svar på spørgsmål nr. 26 af 8. november 2017 og igen i svar på spørgsmål nr. S 119 af 9. november 2017 henvist til besvarelsen af spørgsmål nr. S 75 af 27. oktober 2017.

I en pressekommentar af 5. oktober 2016 fra Økonomi- og Indenrigsministeriet er det oplyst, at Finansieringsudvalgets arbejde forlænges med ét år som følge af implementeringen af nyt ejendomsvurderingssystem. Det nye ejendomssystem vil indebære markante ændringer i den enkelte kommunes afgiftspligtige grundværdier og dermed – uden regelændringer – også forskydninger i den kommunale udligning, hvor beskatningsgrundlaget opgøres som en kommunes udskrivningsgrundlag fra indkomstskat tillagt en andel af de afgiftspligtige grundværdier. Rapporten forventes at foreligge i februar 2018.

3. BAGGRUND

3.1 Det kommunale udligningssystem

Den kommunale udligningslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 329 af 24. marts 2017 med senere ændringer om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner, indeholder regler om udligning af forskelle mellem kommunernes økonomiske forudsætninger som følge af forskelle i beskatningsgrundlag og udgiftsbehov, generelle statslige tilskud til kommuner og særlige tilskuds- og udligningsordninger, jf. lovens § 1.

Det følger af udligningslovens § 24, stk. 2, at for de kommuner, der har valgt at budgettere med det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, afregnes tilskud og bidrag efter udligningsloven på grundlag af en af økonomi- og indenrigsministeren udmeldt samlet beregning for tilskudsåret. Økonomi- og indenrigsministeren giver senest den 1. juli i året forud for tilskudsåret kommunalbestyrelserne meddelelse om disse beløb.

Reglen skal ses i sammenhæng med, at den enkelte kommunalbestyrelses 2. behandling af forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal foretages senest den 15. oktober, jf.

senest § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 952 af 5. juli 2017 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

3.1.1 Socioøkonomiske udgiftskriterier

Udligningssystemet er baseret på den såkaldte nettoudligningsmetode. Det betyder, at udligningen beregnes ud fra en kommunes beregnede strukturelle overskud eller underskud. Det strukturelle overskud eller underskud opgøres som forskellen mellem en kommunes beregnede udgiftsbehov og kommunens skatteindtægter beregnet ud fra en gennemsnitlig skatteprocent.

Udgiftsbehovet opgøres som summen af kommunens aldersbestemte udgiftsbehov og kommunens socioøkonomiske behov, jf. udligningslovens § 3, stk. 1. Udligningsloven indeholder derfor regler for kommuners socioøkonomiske udgiftsbehov.

I relation til landsudligning er det fastsat i § 5, stk. 2, at en kommunes socioøkonomiske indeks beregnes som forholdet mellem henholdsvis summen af kommunens vægtede andele af nærmere fastsatte kriterier i hele landet og kommunens andel af indbyggertallet i hele landet. Kriterierne drejer sig efter bestemmelsens nr. 2) om antallet af 25-49-årige uden erhvervsuddannelse med en andel på 16 pct., og efter nr. 6) antallet af familier, hvor forsørgerne har lav uddannelse og ikke er studerende, med en vægt på 8 pct. En tilsvarende regel findes i § 10 om hovedstadsudligning, hvor vægtningen dog er fastsat til 25 pct. for begge grupper vedkommende.

3.1.2 Beregning og opgørelse af kommunernes udgiftsbehov

Økonomi- og indenrigsministeren er efter udligningslovens § 31 bemyndiget til at fastsætte regler om beregningen og opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov, jf. §§ 3-5 og 8-10, herunder fastsættelsen af afgrænsningen af de aldersgrupper, der indgår ved beregning af det aldersbestemte udgiftsbehov efter § 4, nr. 1, og § 9, nr. 1. Der fastsættes endvidere regler for, på hvilket tidspunkt datagrundlaget opgøres.

Bemyndigelsen for ministeren til at fastsætte regler for beregningen og opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov stammer oprindeligt fra lov nr. 254 af 8. juni 1979 om ændring af lov om udligning i hovedstadsområdet, hvorefter lovens § 11 blev affattet således, at "Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om grundlaget for opgørelsen af de i §§ 2, 4, 8 og 10 nævnte faktorer". Bestemmelsen er videreført flere gange uden realitetsændringer.

Om baggrunden for indførelsen af bestemmelsen i lov om udligning i hovedstadsområdet fremgår det af forarbejderne, at "[r]egler om grundlaget for opgørelsen af udgiftsbehovskriterierne, der hidtil har været medtaget i loven, foreslås fastsat administrativt. Der er ikke hermed tilsigtet nogen realitetsændring i disse regler. Forslaget skyldes alene, at det er fundet uhensigtsmæssigt, at disse meget detaljerede tekniske regler skal fastsættes ved lov." (Jf. Folketingstidende 1978-79, tillæg A, sp. 3847).

Bemyndigelsen i § 31 udnyttes i de årlige bekendtgørelser om opgørelse og afregning af kommunal udligning og tilskud, f.eks. bekendtgørelse nr. 878 af 27. juni 2016, som fastsætter den kommunale udligning og tilskud for 2017. Bekendtgørelsens § 8 har følgende ordlyd:

”§ 8. Ved opgørelsen af socioøkonomiske udgiftsbehov i henhold til §§ 5 og 10 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner, opgøres kriterier på følgende måde:

[...]

2) Antallet af personer uden erhvervsuddannelse opgøres som antallet af 25-49-årige, der på optællingstidspunktet ikke har afsluttet en længerevarende uddannelse end grundskole eller har uoplyst uddannelse. Populationen opgøres af Danmarks Statistik pr. 1. januar i beregningsåret med uddannelsesoplysninger pr. 1. oktober i året før beregningsgrundlaget. Ved opgørelsen henregnes personer, der er bopælsregistreret i kommunen, til folketallet i kommunen.

[...]

6) Antallet af børn i familier, hvor forsørgerne har lav uddannelse og ikke er studerende, opgøres ud fra en af Danmarks Statistiks foretaget opgørelse af antal børn mellem 0 og 16 år pr. 1. januar i beretningsåret i familier, hvor den højeste fuldførte uddannelse pr. 1. oktober i året før beregningsåret for forsørgerne er grundskole eller uoplyst, og forsørgerne ikke er studerende. Familien opgøres efter Danmarks Statistiks E-familiebegreb. Ved opgørelsen henregnes børn, der er bopælsregistreret i kommunen, til folketallet i kommunen.

[...]”

Det kommunale udlignings- og tilskudssystem er igennem årene blevet vurderet og analyseret ved flere lejligheder, senest i betænkning nr. 1553/2012 om kommunale udgiftsbehov og andre udligningssspørgsmål. Det gælder herunder særligt de socioøkonomiske kriterier.

Betænkningens side 253 indeholder en oversigt over tilgængelige datakilder, som kan anvendes til demografiske og socioøkonomiske kriterier/variable, der kan belyse kommunernes udgiftsbehov. Det fremgår heraf, at de uddannelsesmæssige oplysninger af relevans for de socioøkonomiske forhold opgøres på baggrund af Uddannelsesregistret, som indeholder oplysninger om uddannelser foretaget i Danmark. Hovedkilden til Uddannelsesregistret (Højst Fuldførte Uddannelse) er Danmarks Statistiks elevregister, hvor oplysningerne stammer fra uddannelsesinstitutionernes administrative registre. Øvrige kilder til uddannelsesregistret har forskellig karakter og dækker bl.a. over Folke- og boligtællingen 1970, Indvandreernes medbragte uddannelse, oplysninger fra Styrelsen for International Uddannelse og uddannelsesoplysninger fra Grønland. Data indsamles én gang årligt (dog ikke undersø-

gelsen om Indvandrernes medbragte uddannelse) og danner et statusregister med befolkningen pr. 1. januar og uddannelsesoplysninger pr. 1. oktober året før.

3.1.3 *Genoptagelse på baggrund af fejl i beregningsgrundlaget*

Udligningsloven fastsætter i § 36, stk. 1, at når der er givet meddelelse om et endeligt opgjort tilskud eller bidrag efter denne lov, har en kommunalbestyrelse ikke krav på at få ændret tilskuddet eller bidraget, hvis der efterfølgende konstateres fejl i beregningsgrundlaget.

Efter bestemmelsens stk. 2 bemyndiges økonomi- og indenrigsministeren til i ganske særlige tilfælde at korrigere tilskud eller bidrag efter loven, som der er givet meddelelse om til en kommunalbestyrelse, hvis der efterfølgende konstateres fejl i beregningsgrundlaget.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår bl.a. følgende:

”Den forholdsvis snævre adgang til at få rettet fejl efter endelig udmelding skal ses i lyset af, at tilskuddene til kommunerne og amterne i vidt omfang ”hænger sammen”, fordi der er tale om mellemkommunale udligningsordninger, der hviler i sig selv.

Hvis f.eks. en enkelt kommune har indberettet de afgiftspligtige grundværdier forkert, vil fejlen influere på samtlige de beregnede tilskud og tilsvær i den mellemkommunale udligning af forskelle i beskatningsgrundlag. Rettelse af en fejl for en enkelt kommune vil således påføre alle øvrige kommuner ændringer i tilskud og tilsvær, som ellers blev betragtet som endeligt opgjort.

I det foreslåede stk. 2 bemyndiges indenrigsministeren dog til i ganske særlige tilfælde at korrigere tilskud og tilsvær, når der konstateres fejl i beregningsgrundlaget, efter at der er sket meddelelse af tilskud.

Som det fremgår af formuleringen, er det en bemyndigelse, der kun kan påregnes anvendt helt undtagelsesvis. Det er ikke muligt nærmere at præcisere i hvilke tilfælde, bemyndigelsen kan tænkes anvendt. Et væsentligt moment i overvejelserne vil være, om der er tale om en fejl, der indebærer relativt store økonomiske konsekvenser for en enkelt eller nogle enkelte kommuner.” (Jf. lovforslag nr. L 224 fremsat den 24. marts 1994 om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner, bemærkninger til § 34).

Det følger således af bestemmelsens ordlyd og forarbejder, at det altovervejende udgangspunkt er, at der ikke foretages korrektion af tilskud og tilsvær, når der konstateres fejl i be-

regningsgrundlaget, efter at der er sket meddelelse af tilskud. Forarbejderne begrundede denne retstilstand med, at tilskuddene ”hænger sammen”.

Fejl i beregningsgrundlaget konstateres sjældent. I 2013 blev der dog konstateret en fejl i det datagrundlag, som blev leveret fra Danmarks Statistik til brug for opgørelse af kriteriet ”Børn, som er flyttet tre gange” i tilknytning til tilskudsudmeldingen 2013. Fejlen er rettet op fra og med det datagrundlag, som har ligget til grund for tilskudsudmeldingerne for 2014. Der blev ikke foretaget en korrektion af det allerede udmeldte tilskud for 2013.

3.2 Danmarks Statistik

Danmarks Statistiks virksomhed er fastlagt i lov om Danmarks Statistik (lovbekendtgørelse nr. 599 af 22. juni 2000 med senere ændringer).

Efter lov om Danmarks Statistiks § 1, stk. 1, er Danmarks Statistik den centrale myndighed for den danske statistik med følgende hovedopgaver; at indsamle, bearbejde og offentliggøre statistiske oplysninger om samfundsforholdene, herunder kan Danmarks Statistik bistå udvalg og kommissioner i statistiske spørgsmål, udarbejde statistiske analyser og prognoser, samt udføre statistiske opgaver for private og offentlige kunder mod betaling efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed (serviceopgaver). Desuden forestår eller medvirker Danmarks Statistik ved indretning og udnyttelse af offentlige myndigheders centrale administrative registre, som kan anvendes til statistiske formål, og de varetager opgaver vedrørende internationalt statistisk samarbejde.

§ 1, stk. 2, i lov om Danmarks Statistik fastsætter, at Danmarks Statistik, efter økonomiministerens bestemmelse, skal forestå tilvejebringelsen af statistiske oplysninger til brug for den statslige administration og lovgivningsmagten.

Det følger af lov om Danmarks Statistik §§ 2-4, at Danmarks Statistik kan agere fagligt uafhængigt, idet § 2 fastslår, at Danmarks Statistik er en selvstændig myndighed, som ledes af en styrelse (bestyrelse) bestående af rigsstatistikeren som formand og 6 andre medlemmer med indsigt i samfundsforholdene.

Det følger af § 4, stk. 1, at rigsstatistikeren har ansvaret for den faglige og administrative ledelse af Danmarks Statistik, mens styrelsen i henhold til § 3, stk. 1, træffer beslutning om Danmarks Statistiks arbejdsplan samt i henhold til § 3, stk. 2, om i hvilket omfang og på hvilken måde Danmarks Statistik kan indhente oplysninger fra virksomheder, organisationer mv. i henhold til §§ 8-12 a. Styrelsen godkender i henhold til § 3, stk. 3, Danmarks Statistiks budget og træffer beslutning i spørgsmål af større økonomisk betydning, og kan i øvrigt i henhold til § 3, stk. 5, tage stilling til sager, som forelægges af rigsstatistikeren.

4. VURDERING

Det offentliges erstatningsansvar uden for kontraktforhold følger i det væsentlige de almindelige erstatningsretlige regler. Den grundlæggende betingelse for, at en myndighed kan ifalde erstatningsansvar, er, at myndigheden har begået en rimelig klar fejl. Det betyder, at en myndighed, medmindre der på området er fastsat særlige regler, kun bliver erstatningsansvarlig, hvis myndigheden har handlet i strid med gældende regler og normer.

Det følger af udligningsloven, at der ved beregningen af den mellemkommunale udligning skal inddrages visse socioøkonomiske hensyn. Det drejer sig bl.a. om antallet af 25-49-årige ”uden erhvervsuddannelse” og antallet af familier, hvor forsørgerne har ”lav uddannelse” og ikke er studerende, jf. lovens §§ 5, stk. 2, og 10, stk. 2.

Der er ikke i udligningsloven taget stilling til, hvordan ovenstående parametre skal opgøres. I stedet følger det af udligningslovens § 31, at økonomi- og indenrigsministeren er bemyndiget til at fastsætte regler om beregningen og opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov, jf. §§ 3-5 og 8-10. Der fastsættes endvidere regler for, på hvilket tidspunkt datagrundlaget opgøres.

At disse meget detaljerede tekniske regler skal fastsættes administrativt, og dermed ikke direkte ved lov, er der dermed gjort udtrykkeligt op med. Udligningslovens forarbejder understøtter denne forståelse.

Bemyndigelsen udnyttes i de årlige bekendtgørelser om kommunal udligning og tilskud til kommunerne, f.eks. bekendtgørelse nr. 878 af 27. juni 2016, som fastsætter opgørelsen og afregning for 2017.

I bekendtgørelsens § 8, nr. 2, er det fastsat, at:

”Antallet af personer uden erhvervsuddannelse opgøres som antallet af 25-49-årige, der på optællingstidspunktet ikke har afsluttet en længerevarende uddannelse end grundskole eller har uoplyst uddannelse. Populationen opgøres af Danmarks Statistik pr. 1 januar i beregningsåret med uddannelsesoplysninger pr. 1. oktober i året før beregningsgrundlaget. Ved opgørelsen henregnes personer, der er bopælsregistreret i kommunen, til folketallet i kommunen.”

I bekendtgørelsens § 8, nr. 6, er det endvidere fastsat, at:

”Antallet af børn i familier, hvor forsørgerne har lav uddannelse og ikke er studerende, opgøres ud fra en af Danmarks Statistik foretaget opgørelse af antal børn mellem 0 og 16 år pr. 1. januar i beretningsåret i familier, hvor den højeste fuldførte uddannelse pr. 1. oktober i året før beregningsåret for forsørgerne er grund-

.....

skole eller uoplyst, og forsørgerne ikke er studerende. Familien opgøres efter Danmarks Statistiks E-familiebegreb. Ved opgørelsen henregnes børn, der er bopælsregistreret i kommunen, til folketallet i kommunen.”

Disse regler er fastsat inden for den bemyndigelse, som lovgivningsmagten ved vedtagelsen af udligningslovens § 31 har givet økonomi- og indenrigsministeren. Med andre ord har bekendtgørelsens regler fornøden lovhjemmel.

Bestemmelserne i bekendtgørelsens § 8, nr. 2 og 6, efterlader ingen tvivl om, at spørgsmålet om, hvornår en person ikke har en erhvervsuddannelse, eller hvornår en forsørger har en lav uddannelse, også omfatter personer, der har ”uoplyst uddannelse”.

Der er i begge tilfælde heller ingen tvivl om, at opgørelsen – i den periode, hvor jeg er blevet anmodet om at tage stilling til, om der grundlag for erstatningsansvar mv. – skulle foretages af Danmarks Statistik. Økonomi- og Indenrigsministeriet har ikke haft nogen forpligtelse til eller mulighed for at foretage selvstændige undersøgelser af spørgsmålet.

Det følger af § 2 i lov om Danmarks Statistik, at Danmarks Statistik er en selvstændig myndighed, som ledes af en bestyrelse. Af samme lovs § 4, stk. 1, fremgår det, at rigsstatistikeren har ansvaret for den faglige og administrative ledelse af Danmarks Statistik.

Danmarks Statistik er således en fagligt uafhængig institution. Økonomi- og Indenrigsministeriet har ikke retlige eller andre instruktionsbeføjelser over for Danmarks Statistik i forhold til, hvordan institutionens statistiske virksomhed skal tilrettelægges.

Ovenstående forhold indebærer, at det i erstatningsretlig forstand ikke er en fejl, at Økonomi- og Indenrigsministeriet i udligningsårene fra 2014-2017 tog udgangspunkt i de opgørelser, som var foretaget af Danmarks Statistik. Dette gælder også, selvom opgørelserne efterfølgende i september 2017 af Danmarks Statistik blev korrigeret på baggrund af den undersøgelse, som Danmarks Statistik foretog i samarbejde med Rockwool-fonden. Statistikken var opgjort på grundlag af de oplysninger, som på daværende tidspunkt var tilgængelige.

Allerede fordi der ikke er begået nogen fejl af Økonomi- og Indenrigsministeriet, kan ministeriet ikke anses for erstatningsansvarlig eller på andet grundlag have pligt til at betale kompensation mv. til de kommuner, som har rejst krav i anledning af, at de kommunale udligninger siden 2014 har opgjort visse socioøkonomiske udgiftsbehov på grundlag af oplysninger fra Danmarks Statistik, der muligvis ikke har afspejlet kommunernes faktiske udgiftsbehov.

Konklusionen understøttes af, at det fremgår af betænkning nr. 1553/2012 om kommunale udgiftsbehov og andre udligningssspørgsmål, side 253, at de uddannelsesmæssige oplysning-

.....

ger af relevans for de socioøkonomiske forhold opgøres på baggrund af Uddannelsesregistret, som indeholder oplysninger om alle uddannelser taget i Danmark. Det har således ved den seneste fastlæggelse af udligningsordningen været kendt, at uddannelser opnået i udlandet ikke fyldestgørende ville indgå i grundlaget for den statistik, som Danmarks Statistik ville tilvejebringe.

Hertil kommer, at bestemmelsen i udligningslovens § 36, stk. 1, fastslår, at når der er givet meddelelse om et endeligt opgjort tilskud eller bidrag efter denne lov, har en kommunalbestyrelse ikke krav på at få ændret tilskuddet eller bidraget, hvis der efterfølgende konstateres fejl i beregningsgrundlaget. Selv hvis den relevante statistik havde været fejlbehæftet, ville ministeriet derfor ikke have haft nogen forpligtelse til at ændre tilskuddet eller bidraget i de kommunale udligninger for 2014-2017.

Endelig bemærkes, at da Økonomi- og Indenrigsministeriet i oktober 2014 af Lemvig Kommune blev orienteret om, at udligningssystemet ifølge kommunen havde utilsigtede virkninger, reagerede ministeriet – i overensstemmelse med kommunens anmodning – ved at lade spørgsmålet herom indgå i Finansieringsudvalgets arbejde.

Spørgsmålet om, hvorvidt udligningssystemet virker efter hensigten, analyseres og vurderes løbende af Finansieringsudvalget, hvor bl.a. KL er repræsenteret. Ministeriets reaktion på grundlag af orienteringen om den mulige uhensigtsmæssighed i udligningssystemet forekommer derfor adækvat og tilstrækkelig. Der kan under ingen omstændigheder være tale om, at ministeriet har tilsidesat en retlig forpligtelse eller norm ved ikke at reagere anderledes eller på et tidligere tidspunkt. Ethvert erstatningsansvar mv. er på denne baggrund udelukket.

Sammenfattende er det min vurdering, at Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke har begået fejl og allerede af den grund ikke er erstatningsansvarlig for, at opgørelsen af visse af de socioøkonomiske kriterier i udligningsordningen muligvis ikke har afspejlet kommunernes faktiske udgiftsbehov.

København, den 2. februar 2018
Kammeradvokaten

v/Sune Fugleholm
– Partner, Advokat (H)